

JOSEF ŠTOGR JINCH

Předmluva – doporučený rok s jinochem

Napsal jsem několik knih zcela rozdílného zaměření – učebnice o dobrém a správném, přínosném a užitečném, napsal jsem knihu o penězích a majetku Proč nevíme co jsou peníze, filosofické shrnutí Proměnlivé a stálé, tlustospis kritik a esejů Periferie středu o prázdnotě kolem myšlenkového středu Evropy, knížku básniček pro děti Jak jsem řek a také slovník: Slovník samozřejmých slov, které používáme tak samozřejmě, že se nad jejich významem příliš nepozastavujeme; psal jsem o pohádkách (Krok do světa), o obrazech a o tom, co znamená vidění a co to vlastně je (Viděné, zobrazené a obrazy), psal jsem o řízení a teorii evaluace (Vyhodnocování a hodnocení), o experimentu, příležitosti, prozřetelnosti a řadě dalších témat a už z toho všeho může někdo pokrčit rameny nebo si poplácat na hlavu: není to všechno nějaké divné? Jak může ten člověk psát o věcech, ve kterých nemůže být profesionálem? Odpověď může překvapit: snadno, protože je jinochem, snadno, protože jeho pohled na svět je jinošský, osvobodivý, není zasažen slepotou, které se říká „profesní“, ale je to slepota myšlení, které je mrtvé, uzavřené, usedlé.

Tato kniha je o jinošství a jinochovi a snad měla být napsána jako (moje) první, kdyby to šlo. Pro čtenáře by bylo bezpečné, kdyby byla jako první čtena, je v jistém smyslu návodem ke čtení jinošských textů, ukazuje, jak se na svět dívá jinoch – ten, kdo je jiný a jde jinam, ale mluví o světě, který může být čtenáři důvěrně známý, pokud si v sobě podržel alespoň trochu jinošství, základ vnitřní jednoty, kterou udržuje nezodpověditelnými otázkami, pokud se zcela neobalil krustou usedlé dospělosti. Ale zároveň nemohla být napsána dříve než právě nyní, protože teprve po tom, co už je napsáno, může kniha o jinošství nalézt správný tvar, nezatěžovat se zbytečnými odbočkami.

Dospělí, míněno „usedlí dospělí“, z toho v této knize vycházejí nedobře. Ale slovo dospělí je třeba brát zástupně, je to zástupné slovo pro ty, kdo jsou svým myšlením a jednáním „na konci“ a z místa, kam dospěli, nemají vlastními silami úniku. Do důsledku vzato tak ani žádný dokonalý příklad dospělého nalézt nelze, jsem plný důvěry a z té plyne, že nikdy není pozdě a že každý může být otevřen tomu, co přichází, co se mu nabízí. Nikdy není pozdě, vždy se na svět jde podívat jinošskýmá očima, udělat krok jinam, otevřít se tomu, co je výzvou.

Tato kniha je svědectví o jednom konkrétním jinošském světě, bude možná těžké ji číst, protože mimo jiné pátrá řečí po významech v hlubinách řeči, a tak doporučuji na text nespěchat, brát si při čtení jen malá, stravitelná sousta. 52 minibloků textu – po týdnech je to právě na rok s jinochem; může to být čtenářsky zajímavý rok. Ale znám se, také hltám až do chvíle, kdy se zcela ztratím, a pak se vracím, hledám pevné místo pod nohama.

Kontext, varování, doporučení, vlastní svědectví – víc už není věcí předmluvy.